

Aruanne inimõiguste alase olukorra kohta Eestis aastal 2014

KOKKUVÕTE

Eesti on mitmeparteiline põhiseadusele tuginev demokraatlik riik, millel on ühekojaline parlament, kus peaminister on valitsuse juht ja president on riigipea. Peaminister ja valitsus esindavad erakonda või erakondade koalitsiooni, millel on parlamendis enamus. 2011. aastal toimunud parlamendivalimised ja 2013. aasta märtsis toimunud kohalike omavalitsuste valimised olid vabad ja õiglased. 4. märtsil astus peaminister Andrus ANSI tagasi ja 26. märtsil asus ametisse uus koalitsioonivalitsus, mis koosneb Reformierakonnast ja Sotsiaaldemokraatlikust erakonnast ning mida juhib peaminister Taavi Rõivas. Julgeolekujõud allusid tsiviilvõimudele.

Ei olnud teateid laiaulatuslikest inimõiguste rikkumistest.

Inimõiguste alaste probleemidena esines väiteid, et politsei kasutas kohati kahtlusaluste vahistamisel liigset jõudu ning teatati halbadest tingimustest mõnedes kinnipidamisasutustes. Esines koduvägivalda, naiste palkade ebavõrdsust võrreldes meeste palkadega ning laste väärkohtlemise juhtumeid. Esines teateid ka inimkaubitsemisest, peamiselt mujal EL-is seksuaalse ärakasutamise ohvriks langenud naistest ja sunniviisil tööle rakendatud meestest ning naistest. Samuti teatati, et puuetega inimeste ligipääs teenustele oli ebapiisav, eriti maapiirkondades. Suur hulk elanikke on jätkuvalt kodakondsuseta ja naturaliseerimise tempo on aeglane.

Valitsus astus samme, et ametnike toimepandud rikkumisi uurida ning rikkumisi toime pannud ametnikke kohtu alla anda ja karistada.

1. osa. Austus isikupuutumatuses, sh inimese õigus kaitsele alljärgneva eest

a. Inimeselt omavoliliselt või ebaseaduslikult elu võtmine

Puudusid teated selle kohta, et valitsus või selle esindajad oleksid inimestelt omavoliliselt või ebaseaduslikult elu võtnud.

b. Kadumine

Puudusid teated poliitiliselt motiveeritud kadumiste või inimröövide kohta.

c. Piinamine ja muu julm, ebainimlik või inimväärkust alandav kohtlemine või karistamine

Seadus keelab sellise tegevuse, kuid esines teateid, et politsei on kasutanud mõnede kahtlusaluste vahistamisel ja küsitlemisel liigset füüsilist jõudu ja sõnalist ahistamist. Aasta esimese kaheksa kuu jooksul algatasid võimud politseinike vastu 13 kriminaalasja liigse jõukasutuse eest. 2013. aastal algatasid võimud 32 kriminaalasja.

2011. aasta 31. mail tunnistas Pärnu maakohus politseiniku süüdi liigse füüsilise jõu kasutamises. Politseinik oli viinud viis isikut käeraudades ja jõudu kasutades kinnipidamisasutusse. Kohus tuvastas, et neist kolme isiku kinnipidamine oli õigusvastane. Kohus mõistis politseinikule karistuseks üks aasta vabadusekaotust ja kolm aastat kriminaalhooldust.

Tingimused vanglates ja arestimajades

Tingimused vanglates ja kinnipidamisasutustes vastasid suuremalt jaolt rahvusvahelistele nõuetele, kuigi oli teateid mõnedes vanglates ja kinnipidamisasutustes valitsevatest halbadeist füüsilistest tingimustest.

Füüsilised tingimused: 8. septembril oli vanglates 2960 inimest, sealhulgas 2357 süüdimõistetut ja 603 kohtueelset vahialust. Vanglate ametlikult lubatud kinnipeetavate arv oli kokku 3250 inimest. Naised moodustasid vangidest 5.2 protsenti ja alla 18-aastasi kinnipeetavaid oli 30. Vangide arv vähenes jätkuvalt, kaasa arvatud suures nõukogude perioodist pärit Tallinna vanglas. 27. oktoobril oli politsei kinnipidamisasutustes 122 kinnipeetavat ja viis süüdimõistetut. Valitsus vähendas vangide arvu vangistuse alternatiivide rakendamise teel. 21. jaanuaril avaldas Euroopa Nõukogu piinamise tõkestamise komitee (CPT) oma 2012. aasta aruande, mis põhineb CPT viimatisel riigi külastusel. CPT iseloomustas füüsilisi tingimusi Haapsalu kinnipidamiskeskuses sõnaga „kohutav“. Samuti märkis CPT, et mõnedel politsei kinnipidamisasutustes öö veetvatel isikutel ei olnud madratseid ja nad pidid magama kõvadel laudadel.

Aasta esimese üheksa kuu jooksul suri vanglates kuus inimest, neist üks tegi enesetapu. Vanglate administratsioonid tagasid vangidele ja vahialustele piisavalt toitu ja ligipääsu joogiveele. Õiguskantsler (ombudsman) leidis inspekteerimise käigus vanglate ja arestimajade kinnipidamistingimustes arvukalt puudusi, eriti arestimajades, kus kinnipeetuid hoiti lühikest aega. Õiguskantsler täheldas puudujääke mitmete asutuste arstiabi kättesaadavuses ja tuleohutuse tagamises. Endiselt on probleemiks Tallinna vangla jätkuv kasutus suure hulga vangide jaoks, ehkki valitsus tegeleb selle asutuse järkjärgulise väljalülitamisega. Selles asutuses oli puhkealasad vähe ja need olid halvas seisundis. Õiguskantsler teatas juhtudest, kus mõnedes vanglates ja kinnipidamisasutustes oli ebapiisav juurdepääs õigusdokumentatsioonile. Samuti leidis õiguskantsler puudujääke seoses fikseerimisvahendite, sh käeraudade kasutuse korraldusega, ülemäärase videovalvega ja kinnipeetavate tervisliku seisundi ebapiisava dokumenteerimisega.

CPT aruandes märgiti mitmeid probleeme, nagu halvad ainelised tingimused kinnipidamisasutustes, Tallinna vangla ülerahvastatus, ülemäärane üksikpaigutuse kasutus distsiplinaarkaristusena (sealhulgas noorte puhul) ning tervishoiupersonali ebapiisavus Viru vanglas.

Vanglate administreerimine: Õiguskantsler leidis, et vanglate administratsioonid pidasid üldiselt täpset arvet vanglates ja kinnipidamisasutustes viibivate isikute kohta. 2013. aasta juuniku aruandes märkis ÜRO piinamisvastane komitee siiski murega, et administratsioonid ei pidanud politseijaoskondades alati „regulaarselt“ kinnipidamisregistreid. Valitsus vähendas vangide arvu, kasutades suuremal määral selliseid alternatiivseid meetmeid nagu elektrooniline valve, kriminaalhooldus, tingimisi karistused ja ühiskasulik töö. Vanglates puuduvad eraldi ombudsmanid, kuid vanglate administratsioonid võimaldavad vangidel ja kinnipeetavatel esitada kaebusi kohtutele neisse sekkumata ning nõuda ebainimlike tingimuste usutavate väidete uurimist. Vastavad ametiasutused uurisid kõiki kaebusi ja dokumenteerisid inspeksioonide tulemused avalikult juurdepääsetaval viisil. Vangidel ja kinnipeetavatel oli mõistlik juurdepääs külastajatele ning neile tagati võimalused usutavade järgimiseks.

Sõltumatu järelevalve: Valitsus lubas sõltumatute valitsusväliste vaatlejate järelevalvet, sealhulgas inimõiguslaste gruppide, meedia ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt.

Tingimuste parandamine: Valitsus alustas järk-järgulisi meetmeid kinnipidamisasutustes valgustuse ja üldiste tingimuste parandamiseks. Pärast CPT külastust teostati Haapsalu kinnipidamiskeskuses põhjalik remont, muuhulgas parandati valgustust, ventilatsiooni- ja küttesüsteemi. Samuti pani CPT delegatsioon tähele olukorra paranemist mitmes kohas, sh Jõhvi ja Rakvere kinnipidamisasutustes. CPT ergutas

valitsust meetmete programmi edasi arendama, pöörates tähelepanu ka range režiimiga vanglates vangidele pakutavatele töötamise võimalustele.

d. Omavoliline vahistamine ja kinnipidamine

Põhiseadus ja muud õigusaktid keelavad omavolilise vahistamise ja kinnipidamise ning valitsus järgis neid keelde.

Politsei ja julgeolekustruktuuride roll

Tsiviilametkonnad säilitasid tõhusa kontrolli korrakaitsejõudude, st riikliku politsei, piirivalve, kaitsepolitsei ning Maksu- ja Tolliameti üle. Prokuratuur juhib ja esitab kohtutes süüdistusi. Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet uurivad tsiviilasju. Sõjaväepolitsei uurib kaitsejõudude juhtumeid. Valitsusel on olemas tõhusad vahendid kuritarvituste ja korruptsiooni uurimiseks ja karistuste määramiseks. Julgeolekujõudude karistamatuse kohta ei esitatud aasta jooksul teateid.

Vahistamine ja kinnipidamine

Seaduse kohaselt võib enamikel juhtudel isiku vahistada ainult kohtu sellekohase määruse alusel ning kinnipeetavaid tuleb vahistamise põhjustest kohe teavitada. Toimib kautsjonisüsteem. Isikut võib süüdistust esitamata vahi all hoida 48 tundi; pikema kinnipidamise eelduseks on vahistamismäärus. Politsei järgis neid nõudeid. Kinnipeetavatel on õigus koheselt võtta ühendust advokaadiga; kui õigusnõustamiseks puuduvad rahalised võimalused, katab vastavad kulud riik. Ei esinenud teateid sellest, et ametivõimud oleksid hoidnud kedagi suhtlusvõimaluseta või koduarestis.

Tagasilükatud varjupaigataotlejate ja kodakondsuseta isikute kinnipidamine: Ametivõimud pidasid isikuid, kes ei kvalifitseerunud pagulaseks ning ebaseaduslikke sisserändajaid kuni nende väljasaatmiseni kinni. Õiguskantsler külastas kinnipidamiskeskust. Ta soovitas psühholoogilist nõustamist ja erinevate menüüde pakkumist, mis sobiksid kinnipeetavate usuliste tõekspidamistega. 17. märtsil otsustas Tallinna Halduskohus kaebuse menetlemisel, et kinnipidamiskeskus peab kinnipeetavatele rohkem toite pakkuma. Inimõiguslaste organisatsioonid leidsid, et tõlkijate vähesus takistas varjupaigataotlejatel oma staatust seadustada. Õiguskantsler leidis, et erinevalt eelmisest aastast kasutasid ametivõimud harva kinnipeetavatel käeraudu.

e. Õiglasest ja avalikust kohtupidamisest keeldumine

Põhiseadus sätestab, et kohtuvõim on sõltumatu ja valitsus üldiselt austas kohtuvõimu sõltumatust.

Kohtumenetlus

Põhiseadus sätestab õiguse õiglasele kohtupidamisele ja sõltumatu kohtuvõim üldiselt austas seda õigust.

Süüdistatavate puhul lähtutakse süütuse presumptsioonist, kohtupidamine nende üle on õiglane, avalik ja ilma kohatute viivitusteta, neile teatatakse nende süüdistus kohe ja üksikasjalikult (vajadusel tasuta tõlkega), nad saavad suhelda enda valitud advokaadiga (või riigi poolt tasuta määratud advokaadiga), neile antakse piisav aeg ja võimalused kaitse ettevalmistamiseks ning juurdepääs riiklikele tõendusmaterjalidele. Süüdistatav võib kohtuda tema vastu tunnistavate inimestega ja küsitleda neid ning kutsuda omalt poolt tunnistajaid ja esitada tõendeid, teda ei saa sundida ütlusi andma ega end süüdi tunnistama, ning tal on õigus edasi kaevata. Vandekohtunike kogu ei kasutata. Kohtuistungitel osalevad

üks kohtunik, kohtunik ja kohtu kaasistujad või kohtunike kogu. Kriminaalmenetluses on kõikidele inimestele tagatud advokaat riigi kulul, ehkki sageli eelistavad inimesed advokaadi ise palgata. Tsiviilkohtumenetlustes on advokaat tagatud nendele, kellele käib tema palkamine üle jõu. Võimud on eelnimetatud õigusi üldiselt austanud ja laiendanud neid kõikidele elanikele sõltumata sellest, kas nad on kodanikud või mitte.

Poliitvangid ja kinnipeetavad

Poliitvangidest või -kinnipeetavatest ei ole teateid.

Tsiviilkohtumenetlus ja õiguskaitsevahendid

Isikud või organisatsioonid võivad pöörduda siseriiklikusse kohtusse inimõiguste rikkumiste eest ning kaevata ebasoovitavaid otsuseid edasi Euroopa Inimõiguste Kohtusse (ECHR), kui siseriiklikud kohtuvõimalused on ammendatud.

Piirkondlikud inimõiguste kohtu otsused

Riik allub Euroopa Inimõiguste Kohtu jurisdiktsioonile. Euroopa inimõiguste kohus langetas Eesti suhtes aasta esimese üheksa kuu jooksul kuus sisulist otsust, kus riik oli igal juhtumil rikkunud Euroopa inimõiguste konventsioonist tulenevaid kohustusi. Valitsus täitis need kohtuotsused viivitamatult.

f. Omavoliline sekkumine eraellu, perekonda, kodusse või kirjavahetusse

Põhiseadus keelab sellised tegevused ning ei esinenud teateid, et valitsus oleks neid keelde rikkunud.

2. osa. Austus põhiõiguste- ja vabaduste, sh alljärgneva suhtes

a. Sõna- ja ajakirjandusvabadus

Põhiseadus sätestab sõna- ja ajakirjandusvabaduse ning valitsus üldiselt austas neid õigusi. Sõna- ja ajakirjandusvabaduse tagavad sõltumatu press, tõhus kohtunikud ja toimiv demokraatlik poliitiline kord.

Internetivabadus

Valitsus ei piiranud ega häirinud juurdepääsu Internetile ega tsenseerinud selles sisalduvat teavet, samuti ei olnud usutavaid teateid, et valitsus oleks vastava seadusliku volitusega jälginud Interneti toimuvat eraviisilist suhtlust. Internet oli ulatuslikult kättesaadav ja avalikkus kasutas seda regulaarselt. Aasta esimeses kvartalis oli 83 protsendil majapidamistel, kus perekonnapea oli 16- kuni 74-aastane, kodus internetiühendus.

Akadeemiline vabadus ja kultuuriüritused

Valitsus ei piiranud akadeemilist vabadust ega kultuuriürituste korraldamist.

b. Rahumeelsete rahvakogunemiste vabadus ja ühinemisvabadus

Põhiseadus sätestab rahvakogunemiste vabaduse ja ühinemisvabaduse ning valitsus üldiselt austas neid õigusi.

26. juulil korraldasid 20. relvagrenaderide SS-diviisi veteranid iga-aastase mälestusürituse, mälestamaks Teises maailmasõjas toimunud Sinimäe lahingut Nõukogude punaarmee ja erinevate Saksa armeega liitunud jõudude, sealhulgas 20. Eesti relvagrenaderide SS-diviisi vahel. Osalejad asetasid pärgi mõlemal poolel võidelnud sõdurite mälestusmärkidele, kes langesid neis lahinguis. Tseremoonial ei osalenud valitsuse esindajaid. Natsi sümbolikat ega märke ei täheldatud.

Ühinemisvabadus

Kuigi põhiseadus sätestab selle õiguse kõigile, täpsustab seadus, et ainult kodanikud võivad ühineda poliitiliste parteidega. Mittekodanike ühinemisele teiste kodanikeühendustega ei seata piiranguid.

c. Usuvabadus

Vt. USA Välisministeeriumi koostatud rahvusvahelise usuvabaduse aruannet aadressil <http://www.state.gov/j/drl/irf/rpt/>.

d. Liikumisvabadus, sisemiselt ümberasustatud isikud, pagulaste kaitse ja kodakondsuseta isikud

Põhiseadus sätestab riigisisese liikumise, välismaale reisimise, emigreerimise ja repatrieerumise vabaduse ning valitsus üldiselt austas neid õigusi. Pagulaste, varjupaigataotlejate, kodakondsuseta isikute ja muude asjaomaste isikute abistamisel ning neile kaitse pakkumisel tegi valitsus koostööd ÜRO pagulaste ülemkomissariga (UNHCR) ja teiste humanitaarorganisatsioonidega.

Pagulaste kaitse

Juurdepääs varjupaigale: Seadus sätestab varjupaiga andmise või pagulasstaatuse ja valitsus on loonud mehhanismid pagulastele kaitse pakkumiseks. Valitsusväline organisatsioon (MTÜ) Eesti Inimõiguste Keskus teatas, et varjupaigataotlejaid informeeriti nende õigustest halvasti ning et ebapiisav tõlgete võimaldamine takistas varjupaigataotlejate ja ametivõimude vahelist suhtlust. Samuti oli varjupaigataotlejate ja rahvusvahelise kaitse alla võetud isikute juurdepääs avalikele teenustele halb ja ebaregulaarne. Eesti Inimõiguste Keskus ja teised MTÜd pakkusid varjupaigataotlejatele õigusabi ja ühiskondlikku toetust koostöös valitsusega. Valitsuse ametnikud märkisid, et õigusabi võimaldati igal varjupaiga taotlemise menetlusel.

Turvaline päritoluriik/riigi läbimine: „Turvalisest“ päritoluriigist saabuvate või seda läbivate isikute puhul rakendab valitsus varjupaiga taotluste tagasilükkamise poliitikat. ÜRO pagulaste ülemkomissar on väljendanud muret selle üle, et valitsuse poliitika kohaselt keelatakse riiki sisenemine isikutele ja saadetakse viivitamatult välja need isikud, kes on läbinud ülalmainitud turvalise päritoluriigi, ning eriti selle üle, et neil isikutel puudub võimalus kaevata eitav otsus edasi väljaspool riiki. Valitsuse kinnituste kohaselt tagatakse intervjuud kõikidele varjupaiga taotlejatele.

Ajutine kaitse: Valitsus pakkus ajutist kaitset isikutele, kes ei kvalifitseerunud pagulaseks. Aasta esimese kaheksa kui jooksul ei pakkunud valitsus ajutist kaitset ühelegi isikule.

Kodakondsuseta isikud

Kodakondsus tuleneb peamiselt vanematest: see on automaatne, kui üks lapsevanematest on kodanik. Seadus sätestab, et vanemate avalduse alusel saavad kodakondsuse naturalisatsiooni korras kuni 15-aastased lapsed, kes on sündinud siin peale 1992. aastat ja kelle vanemad on kodakondsuseta isikud, kes on elanud riigis vähemalt viis aastat. Valitsus on õigusaktidega kehtestanud korra, mis pakub võimalusi kodakondsuse saamiseks, kuid mõned inimõiguste organisatsioonide vaatlejad pidasid seda ebapiisavaks.

1. septembri seisuga olid riikliku statistika järgi 83 324 isikut ehk 6,5 protsenti elanikkonnast määratlemata kodakondsusega. Pääaegu kõik olid päritolult venelased, ukrainlased või valgevenelased. 2013. aastal tõusis naturalisatsiooni korras kodakondsuse saanud isikute arv 1257-ni, mis on 2011. ja 2012. aastaga võrreldes mõõdukas kasv. ÜRO pagulaste ülemkomissari statistika kohaselt oli riigis selle aasta 1. jaanuaril 91 281 „kodakondsuseta isikut“, võrreldes 94 235 isikuga 2012. aasta jaanuaris. Kuigi ÜRO pagulaste ülemkomissar nimetas neid inimesi kodakondsuseta isikuteks, ei kasutanud valitsus seda mõistet, leides, et kõnealustel isikutel oli õigus taotleda naturalisatsiooni korras kodakondsust ja neile olid tagatud paljud kodanikele tagatud kaitsemeetmed.

Pääaegu kõik kodakondsuseta isikud olid pikaajalised elanikud ning võisid seega hääletada kohalike volikogude, kuid mitte parlamendivalimistel. Naturalisatsiooni korras kodakondsust taotlevad isikud peavad läbima keele- ja kodakondsuseksami. 2013. aastal sooritas keeleeksami 64,3 protsenti eksamile tulnud kodakondsuse taotlejatest. Kodakondsuse omandamise soodustamiseks on valitsus võtnud vastu erinevaid poliitikaid, nagu kodakondsuse omandamise ja keelekursuste rahastamine ning lihtsustatud naturalisatsioonikorra kehtestamine kodakondsust soovivatele puuetega inimestele.

3. osa. Poliitilised õigused: kodanike õigus muuta valitsust

Seadus sätestab kodanikele õiguse vahetada rahumeelselt valitsust ning kodanikud kasutavad seda õigust korralistel vabadel ja õiglastel valimistel, mis põhinevad üldisel hääleõigusel.

Valimised ja poliitiline osalus

Hiljutised valimised: 2011. aastal toimusid parlamendivalimised, mida Euroopa Julgeoleku- ja Koostöö Organisatsiooni (OSCE) vaatlusesindus pidas vabadeks ja õiglasteks.

Poliitilised parteid ja osalemine poliitikas: Poliitilised parteid tegutsesid piiranguteta ja välise sekkumiseta. Siiski keelab seadus mittekodanikel poliitilisi parteisid asutada ja neisse kuuluda. Kodakondsuseta isikud, kes on pikaajalised elanikud, võivad hääletada kohalike volikogude, kuid mitte parlamendivalimistel ning ei või ka avalikes ametites töötada.

Naiste ja vähemuste osalus: 30. oktoobril olid parlamendi 101 liikmest 20 naised. Üks kahest parlamendi asespikrist oli naine. Valitsuse 13-liikmelisse kabinetti kuulusid kuus naisministrit. Parlamendiliikmete hulgas oli üksteist etniliste vähemuste esindajat.

4. osa. Riigiametnike korrupsioon ja riigiasutuste töö läbipaistvus

Seadusega on sätestatud kriminaalkaristused ametkondliku korrupsiooni eest ning neid seadusi rakendati üldiselt tulemuslikult. Valitsusel on tõhusad mehhanismid nii kuritarvituste ja korrupsiooni uurimiseks kui ka karistamiseks.

Korrupsioon: Aasta jooksul esines mitmeid teateid ametnike korrupsioonist. 30. juunil otsustas Riigikohus, et endine põllumajandusminister Ester Tuiksoo ja endine keskkonnaminister Villu Reiljan

koos Maa-ameti endise juhiga olid süüdi vara vastuvõtmises või vastuvõtmisega nõustumises vastutasuks oma ametiseisundi kasutamisele erahuvide edendamiseks. Tegemist oli maadevahetusega, kus nad nõustasid vahetama keskkonnakaitse eesmärkidel kaitstava maa muu riigimaaga, tehes sellega varasemalt kaitstud maa-ala arendusele kättesaadavaks. Kohus tühistas ühe juhtumiga seotud ettevõtja karistuse, kuna kriminaalmenetluse mõistlik kestus ületati, ning vähendas samal põhjusel Tuiksoo karistust. Kostjad said tingimisi karistused vahemikus 18 kuud kuni neli aastat ja kolm kuud. Kohus trahvis kaht asjaga seotud ettevõtet vastavalt 798 000 euroga ja 127 823 euroga.

Justiitsministeerium vastutab korruptsioonivastase tegevuse koostööstamise, sealhulgas ennetustegevuse ja strateegia väljatöötamise eest. Ministeerium tegi aktiivselt koostööd kodanikuühiskonna- ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning tegutses tulemuslikult ja sõltumatult.

Justiitsministeerium vastutab korruptsioonivastase tegevuse koostööstamise, sealhulgas ennetustegevuse ja strateegia väljatöötamise eest. Ministeerium tegi aktiivselt koostööd kodanikuühiskonna- ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning tegutses tulemuslikult ja sõltumatult. 2013. aastal esitati korruptsioonisüüdistusi 322 asjas. Neist 113 olid süüdistused füüsiliste isikute vastu; esialgsete süüdistustega seonduisid veel 209 juhtumit. Näiteks lasi eksamineerija altkäemaksu eest 33 õpilast liikluseksamil läbi. Esitati 72 süüdistust riikliku tasandi töötajate ja 22 kohalike omavalitsuste töötajate vastu. Kõige sagedamini esines korruptsioon Maanteeametis (38 juhtumit), haridusasutustes (20 juhtumit), Keskkonnainspeksioonis (10 juhtumit), Politsei- ja Piirivalveametis (10 juhtumit) ning kohalikes omavalitsustes (8 juhtumit). 2013. aastal mõisteti korruptsioonikuritegudes süüdi 54 füüsilist isikut ja 10 juriidilist isikut.

Varaliste huvide deklareerimine: Seadusest tulenevalt peavad kõik ametnikud oma varalised huvid deklareerima. Vastutus deklaratsioonide jälgimise ja kontrollimise eest on antud konkreetsetele asutustele. Kõrgete riigiametnike varaliste huvide deklaratsioonid olid avalikud ning seaduse rikkumise eest on ette nähtud kriminaal- ja halduskaristused. Ametnikud peavad registreerima oma huvid elektroonilises registris. Ametnikud peavad deklareerima ka mittemajanduslikud huvid nagu näiteks teened ja kingitused, mille väärtus ületab teatud summa. Samuti peavad nad deklareerima abikaasade ühised varalised õigused ja kohustused. Lisaks reguleerib seadus avalike teenistujate töö muudel ametikohtadel.

Avalik juurdepääs teabele: Seadus tagab vaba juurdepääsu avalikule teabele ning valitsus tagas selle juurdepääsu ka tegelikkuses.

5. osa. Valitsuse suhtumine inimõiguste väidetavate rikkumiste rahvusvahelisse ja valitsusvälisesse uurimisse

Mitmed kohalikud ja rahvusvahelised inimõigustega tegelevad rühmitused tegelesid inimõigusi puudutavate juhtumite uurimise ja tulemuste avalikustamisega riigipoolsete piiranguteta. Riigiametnikud olid üldiselt koostööaltid ja reageerimisvõimelised.

Riiklikud inimõiguste organisatsioonid: Inimõiguste ombudsmani rolli täidab õiguskantsler, sõltumatu ametnik, kelle kantseleis töötab üle 40 inimese. Õiguskantsler kontrollib seadusandluse vastavust põhiseadusele; juhib ametkondade käitumist põhiõiguste ja -vabaduste ning heade valitsemistavade järgi; aitab lahendada süüdistusi diskrimineerimises soo, rassi, rahvuse (etnilise päritolu), nahavärvi, keele, usundi, ühiskondliku staatuse, vanuse, puude ja seksuaalse orientatsiooni põhjal. Õiguskantsler annab soovitusi ja nõuab vastuseid ministeeriumitelt ja kohalike omavalitsustelt ning tema pädevuses on edasikaebamine Riigikohtusse. Igal aastal koostab õiguskantsler aruande parlamendile. Avalikkuse usaldus õiguskantsleri institutsiooni vastu oli kõrge ja valitsus võttis arvesse õiguskantsleri aruandeid ja otsuseid.

6. osa. Diskrimineerimine, sotsiaalne väärkohtlemine ja inimkaubandus

Seadus keelab diskrimineerimise rahvuse, rassi, nahavärvi, soo, keele, päritolu, usundi, poliitilise või muu arvamuse, varalise seisundi, seksuaalse orientatsiooni ja/või sooidentiteedi, ühiskondliku staatuse või muu alusel ning valitsus üldiselt rakendas neid keelde.

Naised

Vägistamine ja koduvägivald: Seaduse kohaselt on vägistamine kriminaalkuritegu, kaasa arvatud kui see on sooritatud abikaasa poolt, samuti kehaline väärkohtlemine, sealhulgas koduvägivald.

Vägistamise, sealhulgas abikaasa poolt toimepandud vägistamise eest, karistatakse kuni 15-aastase vangistusega. 2013. aastal registreeris politsei 135 vägistamise või vägistamiskatse juhtumit ning kohtud mõistsid 33 isikud vägistamises süüdi.

Vabaihenduste ja varjupaikade juhtide sõnul oli probleemiks naistevastane vägivald, sealhulgas koduvägivald. Kehalise väärkohtlemise (seadus ei erista meeste või naiste suhtes toimepandud tegusid) eest on ette nähtud rahatrahv või kuni kolmeaastane vangistus ning kui tegemist on kauakestva ja lakkamatu vägivallaga, siis kuni viieaastane vabadusekaotus. Politsei registreeris 2013. aastal 5499 kehalise väärkohtlemise, sealhulgas koduvägivalla ja alaealiste kehalise väärkohtlemise juhtumit. Selle aasta esimeses pooles registreeris politsei 3084 juhtumit. Kehaline väärkohtlemine moodustas 69 protsenti kõigist vägivallakuritegudest.

2013. aastal registreeris politsei 2752 koduvägivalla juhtumit. 84 protsenti ohvritest olid naised. Kohtuotsused tehti ligikaudu veerandi puhul kõigist politseile teatatud koduvägivalla juhtudest.

Koduvägivalla ohvritel on võimalik saada abi, sealhulgas nõustamist ja õigusabi, kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatelt ja spetsialiseerunud vabaihendustelt, mis said osa oma rahadest kohalike omavalitsuste toetustest. Vabaihendused, kohalikud omavalitsused ja teised said taotleda ohvritele täiendavat abi riiklikult valitsuselt. Toimis nii soopõhise vägivalla ohvritele mõeldud varjupaikade võrgustik, sealhulgas nii naistele kui lastele, samuti koduvägivalla ja laste väärkohtlemise tõkestamise abitelefoniid. Politseinikele, piirivalvuritele ja sotsiaaltöötajatele korraldavad koduvägivalla ja soopõhise vägivalla alaseid koolitusi vabaihingud, sotsiaal- ja siseministerium ning justiitsministerium.

Naiste suguelundite sandistamine/lõikamine: Ei ole kehtestatud konkreetseid seadusi naiste suguelundite sandistamise/lõikamise keelustamiseks, kuid sellistele juhtumitele oleks võimalik kohaldada mitmeid seadusesätteid, sealhulgas selliseid, mis keelustavad isikule tõsiste tervisekahjustuste tekitamise või isiku alandamise tema soo alusel. Aasta esimese 10 kuu jooksul ei esinenud teateid naiste suguelundite sandistamisest/lõikamisest.

Seksuaalne ahistamine: Seksuaalne ahistamine on seadusega keelatud, kuid töökohtadel registreeriti seksuaalse ahistamise juhtumeid. Vastavalt seadusele lahendab seksuaalset ahistamist puudutavad kaebused kohus, õiguskantsler, töövaidluskomisjon või soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Kannatanu võib nõuda seadusevastase käitumise lõpetamist ja kahju hüvitamist.

Reproduktiivõigused: Tunnustati paaride ja üksikisikute põhiõigust otsustada vabalt laste arvu, sündide vahelise aja ja sünniaja üle ning samuti õigust saada sellekohast informatsiooni ja vahendeid. Kliinikud ja kohalikud tervishoiuga tegelevad MTÜ-d tegutsesid vabalt, levitades informatsiooni pereplaneerimise kohta. Juurdepääs rasedusvastaste vahenditele oli vaba. Emade suremuse juhtumite arv sünnitamisel oli

madal. Juurdepääs emadusega seotud teenustele, sealhulgas professionaalsele abile sünnituse ajal, sünnieelsele jälgimisele ja sünnitusjärgsele hooldusele, oli tasuta.

Diskrimineerimine: 2013. aastal sai soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik üle 100 avalduse ja kaebuse soolise diskrimineerimise kohta. Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik otsustas, et 15 neist kaebustest olid põhjendatud. Samal perioodil sai töövaidluskomisjon 17 ebavõrdse kohtlemisega seotud kaebust. Töövaidluskomisjon tuvastas, et 5 juhul olid kaebused põhjendatud ja ühel juhul osaliselt põhjendatud. Aasta lõpuks oli üks juhtum veel lahendamata. Õiguskantslerile laekus 39 kaebust seoses ebavõrdse kohtlemise ja diskrimineerimisega ning ta algatas menetlused juhtudel, mille luges põhjendatuks (vt osa 7.d.).

Kuigi seadusest tulenevalt on naistel meestega võrdsed õigused ja nad peaksid saama sama töö eest meestega võrdset tasu, ei kohaldatud neid õigusi alati tegelikkuses. Kuigi naiste keskmine haridustase oli meeste omast kõrgem, oli naiste keskmine töötasu 2013. aastal võrreldes meeste palgaga sama töö eest 30 protsenti madalam. Jätakuvalt oli elukutseid, kus domineerisid kas mehed või naised.

Võrdse kohtlemise seaduse täitmise monitooringut teostas soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, kes on sõltumatu ametiisik. Sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakond koordineerib valitsuse tegevust soolise ebavõrdsuse vähendamisel, teeb ettepanekuid seadusandluse osas ja edendab soolist võrdõiguslikkust.

Lapsed

Sünni registreerimine: Kodakondsus pärineb peamiselt lapsevanematelt. Laps võib saada kodakondsuse ükskõik kummalt kodanikust vanemalt, sõltumata sellest, milline on teise lapsevanema kodakondsus. Kui üks tähtjatu elamisloaga kodakondsuseta lapsevanematest ei esita lapsele kodakondsuse saamise avaldust enne lapse 15-ndat eluaastat, siis on kodakondsuseta vanematele sündinud lapsed automaatselt kodakondsuseta. Kodakondsuseta elanike osa on suur. Sünnid registreeriti õigeaegselt.

Laste väärkohtlemine: Laste väärkohtlemine oli jätkuvalt probleemiks. 2013. aastal registreeris politsei 286 alaealiste seksuaalse kuritarvitamise juhtumit, mis on 6 protsenti vähem kui 2012. aastal. Alaealised olid 2013. aastal seotud pooltega kokku 135 registreeritud vägistamisjuhtumist. Samal aastal mõisteti 56 isikut süüdi alaealise seksuaalses väärkohtlemises. 2013. aastal olid 13 protsenti koduvägivalla ohvritest alaealised. Laste väärkohtlemise vastase võitlusega, sealhulgas seksuaalse väärkohtlemisega, tegeleb Politsei- ja Piirivalveamet. Õiguskantsleril on laste ombudsmani pädevus. 2013. aasta novembris võttis parlament vastu seaduse, mis sätestab laste seksuaalse väärkohtlemise eest karmimad karistused, sealhulgas vanglakaristus kaks kuni kaheksa aastat, ning kriminaliseerib alaealistelt seksi ostmise. Seadus nõuab lastega töötavate isikute puhul täiendavat taustakontrolli.

Laste abielud ja sundabielud: Abiellumisel on vanuse alampiiriks 18 aastat. 2013. aastal abiellusid viis miinimumvanusest nooremat tüdrukut, kõik 17-aastased. Alla 18-aastase isiku seaduslikuks abiellumiseks on vaja tema vanemate nõusolekut. Sundabieludest teateid ei olnud.

Naiste suguelundite sandistamine/lõikamine: Ei ole kehtestatud konkreetseid seadusi sellise teguviisi keelustamiseks, kuid taoliste kuritegude toimepanijaid oleks võimalik süüdi mõista olemasolevate lastekaitset reguleerivate seaduste alusel. Aasta esimese 10 kuu jooksul ei esinenud teateid naiste suguelundite sandistamisest/lõikamisest.

Laste seksuaalne ärakasutamine: Konsensusliku seksuaalvahekorra miinimumvanuseks on 14 aastat. Seadus keelab lastepornograafia ja karistused on trahvist kuni kolmeaastase vangistuseni. Seadusi täideti.

2013. aastal registreeriti 70 lastepornograafia juhtumit, mis moodustasid 19 protsenti kõigist seksuaalkuritegudest.

Rahvusvaheline lapsrööv: Riik on kirjutanud alla 1980. aasta rahvusvahelise lapsröövi tsiviilõiguslike aspektide Haagi konventsioonile. Vt lähemalt USA Välisministeeriumi koostatud riigipõhist aruannet aadressil <http://travel.state.gov/content/childabduction/english/country/estonia.html>.

Antisemitism

Juudi kogukonna suuruseks hinnati umbes 2500 isikut.

Valitsus tegeles holokausti mälestamisega ja tutvustas parimaid praktikaid, kuidas seda koolides õpetada.

Inimkaubitsemine

Vt. USA Välisministeeriumi koostatud inimkaubanduse aruannet aadressil www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/.

Puuetega inimesed

Seadus keelab vaimsete ja füüsiliste puuetega inimeste diskrimineerimise tööhõive ja hariduse vallas, tervishoiuteenuste kättesaadavuse osas ning transpordis, sealhulgas lennutranspordis. Üldiselt on valitsus neid sätteid ellu rakendanud.

Riik tagab puuetega inimestele juurdepääsu teabele ja vajadusel individuaalsetele abistajatele. Seadus kohustab puuetega inimestele pärast 2002. aastat ehitatud hoonetesse juurdepääsu võimaldama. Mõned vanad ehitised võimaldasid puuetega inimestele sissepääsu, samas uutel või renoveeritud hoonetel olid juurdepääsuvõimalused üldjuhul olemas. Vähem kui 25 protsendil puuetega inimestest oli töö. Õiguskantsleri hinnangul olid meetmed põhiõiguste rakendamiseks psühhiaatrilistes asutustes viibivatele isikutele ebapiisavad. Probleemideks olid füüsiliste rahustusvahendite väärkasutamine ja ebapiisav meditsiiniline abi. Vabaühendused avaldasid, et kui Tallinnas olid teenused puuetega inimestele üldiselt kättesaadavad, siis mõningates maapiirkondades oli abi saamisega raskusi. 2013. aastal sai soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik 12 kaebust puude alusel diskrimineerimise kohta (vt ka osa 7.d.).

Puuetega inimeste õiguste kaitsmine on sotsiaalministeeriumi vastutusala ja kohalikud omavalitsused vastutavad puuetega inimestele sotsiaalhoolekande teenuste pakkumise eest. Puuetega lapsed käisid koolis (nii põhi-, kesk- kui kõrgkoolis). Valitsus keskendus rehabilitatsiooniteenuste arendamisele, et parandada puuetega inimeste võimet tulla ise toime ning suurendada nende sotsiaalset kaasatust. Valitsus kompenseeris ka mõningaid puudest tulenevaid lisakulutusi.

Rahvuslikud, rassilised, etnilised vähemused

Valitsus julgustab rahvastikust 29 protsenti moodustavate etniliste vähemuste, peamiselt venelaste, ukrainlaste ja valgevenelaste lõimumist naturaliseerumise ja eesti keele õppe soodustamise poliitika kaudu. Piirkondades, kus üle poole elanikkonnast räägib muud keelt kui eesti keel, võimaldab seadus elanikel saada ametlikku informatsiooni selles keeles ja seda seadust järgiti. Samuti rahastas valitsus kultuuriseltside ja -liitude programme, mis keskenduvad rahvusvähemuste keeltele ja kultuuridele.

Eesti keele oskus on vajalik kodakondsuse saamiseks, samuti on teatud keeleoskuse tase kohustuslik avaliku sektori teenistujatele ja töötajatele, teenindustöötajatele, meditsiinitöötajatele ning muudele avalikkusega kokkupuutuvatele töötajatele. Keeleinspeksioon kontrollib keelenõuete täitmist nendes sektorites. Kui keeleoskuse nõuded ei ole täidetud, suunatakse isikud keelekursustele ja kohaldatakse väiketrahve.

Ebaproportsionaalselt suur osa vene keele kõnelejaid töötas töölistena ja nende töötuse määr oli jätkuvalt kõrgem kui etnilistel eestlastel. Mõned mittekodanikest elanikud, eriti etnilised venelased väitsid, et keelenõude rakendamise tulemuseks oli töökohtade- ja palgaalane diskrimineerimine.

Valitsus jätkas oma strateegia rakendamist, mille kohaselt peab venekeelse õppekeelega keskkoolides toimuma 60 protsendi ulatuses eestikeelne õppetöö. Paljud koolid teostasid selle ülemineku kiiremini kui nõutud.

Mõned inimõiguslased avaldasid muret seoses 2012. aasta kohtuotsusega, millega lükati tagasi Yana Toomi laimukaebus kaitsepolitsei vastu. Euroopa Parlamendi liige ja endine Tallinna aselinnapea Yana Toom andis Kaitsepolitsei ameti kohtusse pärast seda, kui viimase 2011. aasta aastaraamatus väideti, et Toom oli koostöös Inimõiguste Teabekeskusega survestanud Tallinna vene koolide direktoreid esitama taotlusi jätkamiseks vene õppekeelega, mis on vastuolus valitsuse kavaga minna venekeelsetes gümnaasiumides üle 60 protsendi ulatuses eestikeelsele õppetööle.

Yana Toom kaebas otsuse edasi Tallinna Ringkonnakohtule, mille 11. aprilli otsusega rahuldati tema kaebus osaliselt, kuulutades sellise teabe aastaraamatus avaldamine õigusvastaseks ja kohustades Kaitsepolitsei ameti kustutama või katma kinni Toomiga seotud laused oma 2012. aasta aastaraamatu digitaalses väljaandes. Kaitsepolitsei amet kaebas asja edasi Riigikohtusse, mis 13. oktoobril otsustas kaebuse tähelepanuta jätta. Hiljem teatas Kaitsepolitsei amet, et täitis kohtuotsuse täies ulatuses.

Romade kogukonna suuruseks oli alla 1000 ja väidetavalt esines nende diskrimineerimist tööhõive ja muudes valdkondades. Valitsus võttis kasutusele meetmeid, et rõhutada hariduse tähtsust roma laste jaoks, kuid nende koolist väljalangemise määr oli endiselt kõrge (vt ka osa 7.d.).

Seksuaalse orientatsiooni- ja sooidentiteedipõhine väärkohtlemine, diskrimineerimine ja vägivaldaaktid ühiskonnas

Seadus keelab diskrimineerimise soo, seksuaalse orientatsiooni või muude isikuomaduste põhjal ja valitsus üldiselt austas neid keelde. Kuigi seadus ei sätesta, täpselt milliseid seksuaalse suunatluse ja sooidentiteedi vorme see hõlmab, loetakse kõik vormid hõlmatuks. 9. oktoobril võttis parlament vastu kooseluseaduse, mis tunnustab heteroseksuaalsete paaride kõrval ka samasoolisi paare ning sätestab parema kaitse samasooliste paaride ja nende pereliikmete õigustele. Lesbi-, gei-, biseksuaalide ja transsooliste (LGBT) aktivistide grupid teatasid, et LGBT isikute ahistamine ja diskrimineerimine ühiskonnas on jätkuvalt tavaline.

LGBT aktivistide sõnul ei avaldanud paljud LGBT isikud oma seksuaalset või soolist identiteeti ja vältisid intsidentide registreerimist politseis. LGBT-vastaseid sõnumeid peavoolu meedias ei esinenud, kuid anonüümsed interneti kommentaarid LGBT teemadel olid sageli selgelt vaenulikud, kutsudes mõnedel juhtudel üles vägivaldale LGBT üksikisikute ja kogukonna vastu. Mõned LGBT õigusi kaitsvad organisatsioonid avaldasid, et LGBT isikutele, eriti meestele, oli vastumeelne näidata üles kiindumust avalikes kohtades, sest neid isikuid oli füüsiliselt ja sõnaliselt rünnatud. Samuti kaebasid need

organisatsioonid, et LGBT isikute probleemide kohta ei olnud andmeid ning valitsus ei teinud pingutusi sellealaste uuringute rahastamiseks.

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik sai 2013. aasta jooksul 4 avaldust diskrimineerimise kohta seksuaalse suundumuse põhjal. Kaks avaldajatest olid mehed, üks naine ja üks juriidiline isik.

7. osa. Töötajate õigused

a. Õigus organiseeruda ja pidada kollektiivseid läbirääkimisi

Seadus, sellega seonduvad regulatsioonid ja põhikirjalised instrumendid sätestavad töötajate õiguse luua ametiühinguid ja muid sõltumatuid töötajate liitusid ning ühineda nendega omal valikul, pidada kollektiivläbirääkimisi ja korraldada seaduslikke streike. Valitsus üldiselt austas neid õigusi. Seadus lubab ametiühingutel tegutseda takistusteta ja keelab ametiühingute diskrimineerimise. Nii töötajatel kui ka tööandjatel on õigus taotleda individuaalsete töövaidluste lahendamist töövaidluskomisjonis või kohtus. Seadus keelab töötaja diskrimineerimise ametiühingusse kuulumise tõttu. Avalikus sektoris on streikimise õigus piiratud. Avalikel teenistujatel ei ole streikimise õigust. Avalikud teenistujad võivad pidada oma tööandjatega otseläbirääkimisi.

Valitsus jõustas kehtivaid seadusi tõhusalt. Ressursid, kontrollid ja õiguskaitsemeetmed olid piisavad, et tagada seaduste järgimine. Teave karistuste mõistmise ja nende võime kohta rikkumisi ära hoida ei olnud saadaval. Haldus- ja kohtumenetlustes ei esinenud pikki viivitusi.

Mõned töötajad leidsid, et neil oli raske oma ametiühinguõigusi praktikas rakendada. Eesti Ametiühingute Keskliidu (EAKL) sõnul esines erasektoris aasta jooksul tihti ametiühingu liikmete õiguste rikkumisi. EAKL teatas, et ametiühingutevastane tegevus oli laialt levinud ning tööinspeksioon ei ole seaduste rakendamisel tulemuslik.

Õigust organiseeruda ja kollektiivläbirääkimisi pidada üldiselt austati. Siiski soovitati mõnes ettevõttes töötajatel mitte ametiühinguid luua, ähvardades neid vallandamise või palga vähendamise või lubati soodustusi, kui nad ametiühinguga ei liitunud. Kollektiivsete läbirääkimiste õigust kasutati vabalt ning puudusid teated, et valitsus oleks töötajate organisatsioonide tegevusse sekkunud.

b. Sunniviisilise või sundusliku töö keeld

Seadusega on sunniviisiline või sunduslik töö keelatud ja valitsus jõustas seda seadust tõhusalt. 2013. aastal registreeris politsei 26 inimkaubitsemisega seonduvat kuritegu, mis on 14 juhtumit enam kui 2012. aastal. Inimkaubitsemise ja sunniviisilise töö eest ettenähtud karistused ulatuvad 15-aastase vangistuseni. Kuigi rikkumiste eest ettenähtud karistused olid piisavad, ei kajastanud nende rakendamine sageli kuritegude tõsidust.

Vt ka USA Välisministeeriumi koostatud inimkaubanduse aruannet aadressil www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/.

c. Laste töö keelamine ja minimaalne tööleasumise vanus

Enamikel juhtudel on tööleasumise miinimumvanuseks 18 aastat, kuid 15–17-aasta vanused lapsed võivad töötada vanema või hooldaja nõusolekul ning 7–12-aastased lapsed võivad teha tööinspektori nõusolekul kergemat tööd kultuuri, kunsti, spordi või reklaami vallas. Alla 18- aasta vanused lapsed ei või teha ohtlikku tööd. Seadus piirab laste töötundide arvu ning keelab ületunnid ja öötöö. Nende seaduste rakendamise eest vastutab tööinspeksioon. Valitsus rakendas tõhusalt seadusi ja ka strateegiaid eesmärgiga kaitsta lapsi ekspluateerimise eest töökohal. Kontrollkäike lapstöötajate vanuse kohta läbi ei viidud.

d. Diskrimineerimine tööhõive ja erialase tegevuse vallas

Tööhõive alased seadused ja eeskirjad keelavad diskrimineerimise rahvuse, rassi, nahavärvi, poliitiliste vaadete, vanuse, soo, soorolli, puude, keele, seksuaalse suundumuse ja/või soolise identiteedi ning päritolu alusel. Valitsus jõustas neid seadusi. Tööhõive ja erialase tegevuse vallas järgivad tööhõive alased seadused ja eeskirjad järgmisi põhimõtteid: tööandjad on kohustatud kaitsma töötajaid diskrimineerimise eest, järgima võrdse kohtlemise põhimõtet ning edendama võrdset kohtlemist ja soolist võrdõiguslikkust.

Tööhõive ja erialase tegevuse vallas esines diskrimineerimist vanuse, soo, puude ja keele alusel (vt osa 6).

e. Rahuldavad töötingimused

Miinimumpalk oli 355 eurot (444 USA dollarit) kuus. Suhteline vaesuspiir oli 205 eurot (256 USA dollarit) üheliikmelise majapidamise ainsa liikme kohta.

Töönädala pikkus on 40 tundi. Seaduse järgi peab iga 24-tunnise perioodi kohta olema vähemalt 11-tunnine järjestikune puhkeperiood. Alaealiste, allmaatöötajate, tervist kahjustavat või muud eritööd tegevate isikute puhul on nõutav lühendatud tööaeg. Seadus näeb ette, et ületunnitöö tasu peab olema vähemalt 150% töötaja tunnitasust. Valitsus rakendas neid nõudeid tulemuslikult. Puudub liigse kohustusliku ületunnitöö keeld.

Valitsus on kehtestanud töötervishoiu ja -ohutuse normid. Tööinspeksioon, Tervisekaitseinspeksioon ja Tehnilise Järelevalve Inspeksioon vastutasid nende normide rakendamise eest ja tegid vastavasisulisi jõupingutusi nii ametlikus kui mitteametlikus sektoris. Töötervishoiu ja -ohutuse norme rikuti sagedamini ehitussektoris. 2013. aasta juunist augustini kontrollis Tööinspeksioon alaealiste töötingimusi. Tööinspektoreid oli 70 ja ressursside ebapiisavuse kohta teateid ei olnud. Rikkumiste eest on juriidilistele isikutele ette nähtud trahv kuni 2600 eurot (3250 USA dollarit) ning see oli piisav, et rikkumisi ära hoida. Poolast ja Ukrainast pärit mehed kogesid tööalast ärakasutamist, eriti ehitussektoris.

2013. aastal leidis aset 4180 tööõnnetust, st 673 tööõnnetust 100 000 töötaja kohta. Seadused ja eeskirjad lubavad töötajatel keelduda töötamast tingimustes, mis ohustavad nende tervist või ohutust, ilma et nad peaksid kartma vallandamist. Valitsus kaitses töötajaid sellistes olukordades tulemuslikult.